

USA, Atlanta

Moravský ornament v USA

Milada Boháčková

Začátek školního roku je u nás jako obvykle spojen s tradičními dílnami moravského ornamentu. Maléřečky z Moravy přilétají do USA díky projektu nadace Moravská krása a vedou zde několikadenní dílny, během nichž se krajané i ostatní zájemci, dospělí i děti, dozvídají více o tomto tradičním folklorním umění a také si mohou sami vyzkoušet namalovat vlastní výrobek ze dřeva, textilu či skla.

Při plánování dílen se snažíme přiblížit moravský ornament současnému životu i americkému prostředí a propojit to nejlepší z obou světů. Účastníci dílen se k nám vrací opakovaně, a proto jim chceme každý rok nabídnout také něco nového. V loňském roce jsme se například zaměřili na denim a ornamentem zdobili oblíbené džínové bundy, kalhoty či jednoduché taštičky, letos jsme si pro změnu vyzkoušeli malování na kůži a koženku či tradiční výšivku.

Každoročně se také pouštíme do většího společného školního projektu. Vznikl tak například originální nápis na budově školy nebo velké nástěnné hodiny do společenské místnosti.

Workshopy nejsou přístupné jen krajanům z české a slovenské komunity, stále častěji si k nám nacházejí cestu i Američané bez jakékoli vazby k českému či slovenskému prostředí, a objevují tak bohatství a krásu českého folkloru.

Atlanta není jediným místem, kde se tyto dílny konají. Maléřečky pravidelně létají také do Cedar Rapids či Texasu a projekt má určitě potenciál rozšířit se i do dalších míst ve Spojených státech.

USA, Chicago

Týden českého kulturního dědictví v Chicagu

Michaela Svojšová

Uplynulý týden patřil v Chicagu oslavám našich tradic v rámci Týdne českého kulturního dědictví (*Czech Cultural Heritage Week*). Akci zaštil Generální konzulát České republiky v Chicagu, který spojil síly s místními krajanskými spolky. Tato společná iniciativa diplomatů a aktivních členů komunity ukázala, jak silné a živé jsou české kořeny mezi zdejšími krajany.

Celý program odstartoval v sobotu tradičním festivalem Moravské dny (*Moravian Days*), který uspořádalo sdružení United Moravian Societies. Slavnosti se zúčastnily desítky krojovaných krajanů a akce přilákala více než 200 návštěvníků. O jedinečnou atmosféru se postarala dechová kapela *Žadovjáci*, která přicestovala přímo z České republiky. Hlavním pilířem pořádajícího sdružení zůstává hluboký respekt k rodnému folklóru a odkazu předků. Zvláště cenným momentem celého setkání byl pohled na mezigenerační kontinuitu. V krojích se představily všechny věkové kategorie včetně nejmenších dětí, což skvěle dokládá, jak zde tyto tradice žijí dál.

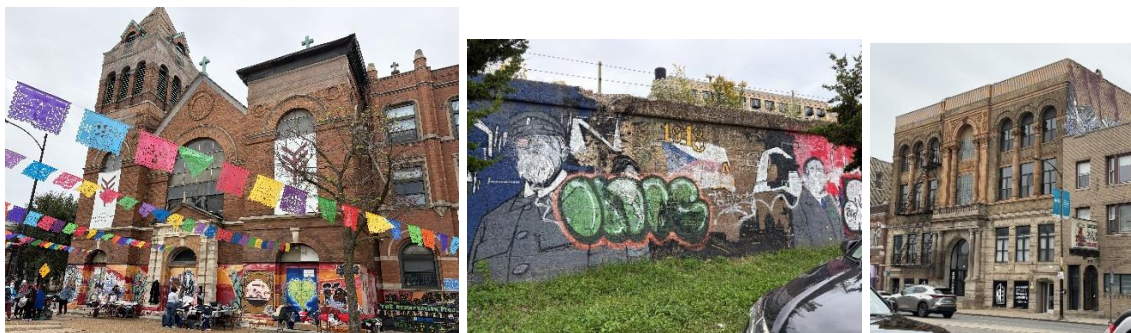
Kulturní program pokračoval v úterý v prostorách Chopin Theatre, kde diváci zhlédli jednoaktovou hru Václava Havla *Vernisáž (Unveiling)*. Představení, které bylo uspořádáno jako pocta k nadcházejícímu nedožitému 90. výročí narození tohoto dramatika a prezidenta, přilákalo několik desítek návštěvníků. Divadelní produkci společně zaštitily a uspořádaly Generální konzulát České republiky v Chicagu, Prague Committee of Chicago Sister Cities International a organizace Czech American Community Center. Samotného nastudování hry se zhostil pozvaný newyorský divadelní soubor Untitled Theater Company No. 61. Představení diváky nadchlo svým nadčasovým humorem i osobitým pohledem na témata morálních kompromisů a lidské identity.

Ve čtvrtek v prostorách České školy T. G. Masaryka vystoupil s poutavou přednáškou *Preserving Czech-American Heritage* český diplomat a badatel Jaroslav Olša mladší, který se dlouhodobě věnuje vyhledávání krajanůvých tiskovin a archivů vydávaných v USA. Návštěvníkům večera sdělil, jak klíčový význam mají tyto místní publikace pro dokumentaci života tehdejších Čechů. Díky dochovaným historickým materiálům můžeme dnes zpětně rekonstruovat, jak v minulém století i dřívějších dobách fungovaly české spolky a jak vypadal každodenní život našich krajanů v Chicagu.

V pátek dopoledne program pokračoval komentovanou procházkou *Czech Walk: Pilsen* pod vedením Ireny Čajkové, lektorky z Chicagské univerzity a učitelky z České školy TGM. Účastníci navštívili historické dominanty čtvrti postavené našimi rodáky, jako je kostel sv. Víta nebo kulturní centrum Thalia Hall.

Trasa vedla mimo jiné kolem budov navržených českým architektem Frankem Randákem, včetně někdejšího fotografického ateliéru s charakteristickým střešním oknem, kde dnes sídlí kavárna Café Jumping Bean, či Plzeňského Sokola. V kostele sv. Prokopa, jsme si prohlédli nově otevřenou fotografickou výstavu *TEMPUS FUGIT II*, věnovanou barokním památkám Broumova. Zajímavým bodem byly také novodobé stopy v ulicích, zejména nástěnné malby (murals) vytvořené studenty Západočeské univerzity během jejich návštěvy Chicaga, které nápaditě propojují motivy krojů, státní vlajky a odkazu prezidenta Masaryka.

Z Plzně se program přesunul do samotného centra města. V prostorách Generálního konzulátu ČR se v pátek odpoledne konala vernisáž výstavy obrazů slavného malíře Joži Úprky. Doprovodila ji přehlídka tradičního modrotisku, krojových prvků i ukázek současné módy inspirované lidovými motivy.

Celý festivalový týden jsme zakončili návštěvou České katolické misie svatých Cyrila a Metoděje v Brookfieldu. Program začal svatováclavskou bohoslužbou, po které následovalo společné setkání u oběda. Farníci a paní kuchařky připravili pro téměř stovku účastníků výborný domácí guláš a české zákusky. Hlavním bodem odpoledne byla pohádka *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*.

Přestože bylo představení určené hlavně dětem, dospělí se bavili skvěle, obzvlášť když se v jedné z rolí objevil místní farář, otec Libor Churý. Z této závěrečné akce zbyl mimořádně hřejivý dojem. Provázela ji velmi otevřená, sousedská atmosféra a nesmírně pohostinné přijetí. Na organizaci se aktivně podílelo mnoho farníků, což jen potvrdilo silnou soudržnost a přátelské vztahy uvnitř této komunity.

Není obvyklé, aby vyslaný učitel vídal generálního konzula a pracovníky úřadu téměř každý den. V Chicagu jsem však díky Týdnu českého kulturního dědictví tuto příležitost měla. Od neformálního přivítání v rezidenci generálního konzula Jakuba Utěšeného hned druhý den po mém příletu až po setkání na jednotlivých krajských oslavách.

Akce konané ve větší vzdálenosti od školy jsem mohla navštívit jen díky laskavé pomoci svých studentů češtiny, kteří mi osobně zajistili dopravu, za což jim touto cestou velmi děkuji.

Brazílie, Mato Grosso do Sul

Guláš, dřevoryt a nový formát lekcí

Matouš Hartman

Porce guláše už začíná patřit k tradicím batayporské slavnosti Pražského Jezulátka, která se letos opět odehrála první zářijový víkend. Několik dní náboženských akcí vyvrcholilo mší pod otevřeným nebem a následnou hostinou. Ačkoli počasí nepřálo a pršelo, byla účast hojná a jako vloni lidé snědli pětáctyřicet porcí guláše, který připravil učitel společně s předsedkyní asociace Nidou Trachtovou. Je to už potřetí, co se český recept ocitl na menu v rámci slavnosti. První rok se servírovaly brazilské smažené pirohy tzv. pastely plněné gulášovou směsí, později už se nabízel tradiční guláš s chlebem.

Uskutečnila se také lekce jednodušší formy jinak náročného dřevorytu. Studenti na workshopu použili polystyrenové obaly na potraviny, které jsou v Brazílii snadno dostupné. Namísto ostrých rydel pracovali jen s obyčejnou tužkou, jejíž hrot dokáže vyřít motiv do plastu. Tisk pak probíhal stejným způsobem jako u tradiční techniky se dřevem.

Zároveň se spustil online kurz ve spolupráci s univerzitou v Ijuí, který kombinuje výuku českého jazyka s českými dějinami a českou kulturou. Pracuje na něm učitel u krajanů a předseda krajanského spolku v Ijuí André Haiske, který je učitelem dějepisu. Zájem je veliký, lekcí se zúčastňuje kolem 25 studentů a na příští měsíc se plánuje osobní setkání studentů a učitele v rámci folklorního festivalu v Ijuí.

Brazílie, São Paulo

Ze zářijového dění v São Paulu

Klára Bachurková

Obnovení tradice krajských setkání u čaje v sídle českého spolku

Dříve se v sídle spolku pravidelně konávala posezení u čaje starších krajanů, kterých jsem se účastnila i já v době, kdy jsem působila jako učitelka u krajské komunity v Brazílii poprvé, mezi lety 2011 a 2015.

Rozhodla jsem se na tuto tradici po dlouhé pauze navázat a vytvořit tak další příležitost k pravidelnému setkávání a povídání, zejména pro starší krajany, a to vždy první středu v měsíci. Pro studenty z nejpokročilejší skupiny se zároveň jedná o další možnost popovídat si v češtině a společně strávit příjemné odpoledne.

O doprovodný program se tentokrát postarala paní Renata Daniček, která pro nás připravila výrobu přáníček za pomoci ručně vyrobených razítek.

První setkání se velmi vydařilo a já pevně doufám, že se nám na něj podaří navázat i v následujících měsících.

Projekt Česká vlajka

Na začátku druhého pololetí jsem spustila tzv. *Projeto Bandeira Tcheca* neboli Projekt Česká vlajka. Se studenty jsme si nejprve povídali o významu tohoto důležitého státního symbolu a poté jsem je vyzvala, aby výtvarným způsobem vyjádřili svůj vztah k České republice a k tomu, co pro ně česká vlajka představuje. Projekt bude pokračovat až do konce roku.

Do projektu jsem zapojila i dětskou skupinu a přizvala paní Milenu Malinu, česky hovořící krajanu. Společně jsme dětem nabídly prostor k vyjádření toho, co pro ně znamená Česko a česká vlajka. Bylo to velmi milé setkání, ze kterého se sice ani jedno dítě nevrátilo domů úplně čisté, zato byly všechny nadmíru spokojené, protože konečně dostaly při hodině češtiny povolení použít vodové barvy.

Autora / Autorka: Sílvia Prado Smit Kitadaí

Ano: 2026

Técnica / Técnica: desenho, colagem e digitalização / kresba, koláž a digitalizace

Můj dědeček František Schmitt (Frank Smit) byl Čech a pocházel ze Dvora Králové. Mám mnoho českých příbuzných. Právě kvůli tomuto silnému spojení jsem se rozhodla vytvořit vlajku, která spojuje barvy Brazílie a České republiky. Toto první spojení bylo možné díky silné přítomnosti Česko-brazílské kulturní unie (UCTB). Sílu tohoto spojení představují český lev a brazilský jaguár.

Vlajku jsem nakreslila ručně. Poté jsem vytiskla obrázky českého lva a brazilského jaguára, vystříhla je a nalepila na vlajku. Nakonec jsem práci naskenovala a uložila.

Meu avô, František Schmitt (Frank Smit), era tcheco e era natural de Dvůr Králové. Tenho muitos parentes tchecos. Foi por essa forte ligação que escolhi criar uma bandeira unindo as cores do Brasil e da República Tcheca. Essa união sólida foi possível graças à forte presença da UCTB (União Cultural Tcheco-Brasileira). A força dessa união está representada pelo leão tcheco e pela onça-pintada brasileira.

Desenhei a bandeira à mão. Em seguida, imprimi as imagens do leão tcheco e da onça-pintada brasileira, recortei e coleí sobre a bandeira. Por fim, digitalizei e salvei o trabalho.

Vaření ovocných knedlíků

V září jsem také učila studenty připravovat ovocné knedlíky, což je pro Brazilce neobvyklý pokrm. Vyzkoušeli jsme rovnou dva druhy těsta, bramborové a tvarohové. Předcházelo tomu několik dní příprav, protože z brazilských surovin není jednoduché docílit podobného výsledku jako v Česku. Výsledkem je mimo jiné to, že mám teď doma v mrazáku zásobu ovocných knedlíků snad na celý zbytek roku. Samotné vaření se ale velmi povedlo a studenti už mi posílají fotografie vlastních výtvorů, které si podle mých receptů připravili doma.

Hora Říp v São Paulu

V druhé polovině září jsem pro děti připravila speciální hodinu o praotci Čechovi. Po čtení legendy, zhlédnutí několika krátkých animovaných pohádek na toto téma a malování jsem z pufů vytvořila improvizovanou horu Říp. Děti si pak nacvičily krátké divadelní představení, které předvedly svým rodičům. Divadlo je bavilo natolik, že ho chtěly opakovat stále dokola.

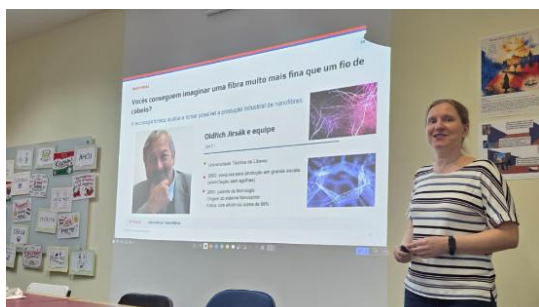

Evropský den jazyků na univerzitě USP

Dne 24. září jsme na Univerzitě v São Paulu oslavili Evropský den jazyků. Akci jsem připravila spolu s maďarskou lektorkou, Anitou Demkó.

Pro studenty jsme připravily pestrý program zaměřený na český a maďarský jazyk a kulturu. Povídali jsme si o zajímavostech obou zemí a o významných českých a maďarských vynálezech a osobnostech. Nechyběl ani kvíz, jazykolamy a typické písně. Studenti si společně zazpívali za doprovodu mé flétny a kytary, na kterou zahrál Thiago Gil de Oliveira Virava.

Velké poděkování patří českému a maďarskému konzulátu za ceny do našeho kvízu.

Oslava svátku svatého Václava a české státnosti na Generálním konzulátu ČR v São Paulu

Dne 26. září se na Generálním konzulátu České republiky v São Paulu konala oslava svátku svatého Václava a české státnosti. Pozvání přijali především krajané ze São Paula a okolí a celé odpoledne se neslo ve velmi příjemné a přátelské atmosféře.

Pro děti byl připraven pestrý program se soutěžemi, drobnými cenami a tematickými materiály, které jsem pro tuto příležitost vytvořila. Po slavnostních projevech následovalo hudební vystoupení. Při písni Hallelujah doprovodila skupina Pramen generálního konzula Richarda Krpače a jeho syna Iana. Později se ke zpěvu přidala také velvyslankyně České republiky v Brazílii Pavla Havrlíková, která s námi zaspívala další písně z programu.

Nechybělo ani české občerstvení. Podávala se například svíčková, guláš, řízek s bramborovým salátem a výborné ovocné buchty. Ochutnat bylo možné také české pivo Pivečko a jednu neobvyklou, ale velmi povedenou česko-brazílskou kombinaci: typickou brazilskou caipirinha připravenou z české Becherovky.

Celá oslava byla příjemnou příležitostí k setkání krajanů, rodin i přátel české kultury a zároveň hezkým připomenutím tohoto významného českého státního svátku.

Oslava Dne české státnosti a pracovní setkání na Velvyslanectví ČR v Brasílii

Ve dnech 29. a 30. září jsem měla tu čest přijmout pozvání Velvyslanectví České republiky v Brasílii na oslavu Dne české státnosti a následné pracovní setkání.

Přítomni byli generální konzul a konzul České republiky v São Paulu, zástupci honorárních konzulátů a krajských spolků z různých částí země. Česko-brazílskou kulturní unii zastupoval její předseda Jorge Novotný.

Společně s Matoušem Hartmanem, který se připojil online, jsme představili činnost učitelů češtiny v Brazílii, prostředí našeho působení i projekty realizované během roku. Hovořili jsme také o významu přítomnosti učitelů pro krajské komunity a o roli češtiny při udržování vztahu krajanů a jejich potomků k České republice. Program zároveň poskytl prostor pro sdílení zkušeností a diskuzi o možnostech další spolupráce.

Součástí pobytu byla také návštěva brazilského ministerstva zahraničních věcí Itamaraty.

Zvláštní poděkování patří velvyslankyni České republiky Pavle Havlíkové a jejímu manželovi za mimořádně milé přijetí a péči po celou dobu našeho pobytu v Brasílii. Velmi si vážím její vstřícnosti, času a pozornosti, které nám po celou dobu věnovala.

České loutkové divadlo na Lužickosrbském gymnáziu v Budyšině

Jiří Jonák

První zářijový pátek zavítala na Serbski gymnazij malá divadelní skupina ze severu Čech s představením Navarana.

Stejně jako vloni získala i v tomto roce lužickosrbská organizace Domowina (oficiální partner DZS ve věci vysílání českých učitelů ke krajanům, resp. v tomto případě skorokrajanům 😊) od Saského zemského sněmu grant určený na realizaci projektů, jež budou dále posilovat již dnes blízké kontakty mezi Svobodným státem Sasko, Lužickými Srby a Českou republikou. I díky tomu jsme¹ mohli gymnazisty studující jako třetí, povinně volitelný jazyk češtinu pozvat na autorské loutkové divadlo **Navarana**. Šlo o napínavou a velmi poutavou „pohádku“ (žánr je těžké stanovit přesně) o námořníku-trosečnickovi, který je nejen nucen se naučit dočasně žít v nehostinném přírodním prostředí a jemu vzdáleném civilizačním okruhu, ale jenž se také musí utkat v souboji na život a na smrt se zlým šamanem, jemuž přitom pomáhá znalost temných čar a kouzel.

Jen příležitostně se scházející a vystupující divadelní sdružení je opravdu komorní: tvoří jej výtvarník, filmař, spisovatel a vysokoškolský pedagog Martin Kuriš a germanista, historik a občanský aktivista Jan Kvapil. Skupinu doplňuje už jen loutkářův syn Tonda, jenž vypomáhá s technickými záležitostmi. Umělci jsou vsuktu naprosto soběstační: samotné představení je divadelní adaptací stejnojmenné Martinovy prózy (není asi třeba zmiňovat, že knihu také sám ilustroval), loutky a kulisy jsou rovněž jeho počinem. Jan K. pak zaujímá roli recitátora (sám se s oblibou označuje za „kecala“), který svým hlasem doprovází dění na pódiu. A protože se hrálo pro studující češtiny v Německu, pojal Honza (jenž německy hovoří stejně dobře jako česky) vystoupení didakticky: zapsal na zapůjčenou tabuli některá obtížnější česká slova, která hned na začátku vysvětlil. V samotném představení pak umně a efektivně kombinoval češtinu a němčinu tak, že se v uváděném příběhu opravdu nikdo neztratil. Na konci ještě se svolením loutkovodiče vyzval zájemce, aby si přišli loutky zblízka prohlédnout a osahat.

Dvě po sobě jdoucí představení² navštívilo úhrnem cca 140 dětí a dále pak dozorující učitelé a několik pozvaných dospělých „zvenčí“: kurzisté-„čěšćinarjo“ ze Srbského domu a zástupci Domowiny. Dle intenzivní pozornosti diváků, závěrečných potlesků a zaslechnutých komentářů lze dovozovat, že se představení líbilo. Také samotní divadelníci vypadali spokojeně. Všem zúčastněným a všem podílejícím se děkujeme!

¹ Koncepci, přípravu a realizaci většiny projektů mají letos na starost vyslaný učitel z ČR a jeho bezprostřední nadřízená, vedoucí jazykového centra Witaj.

² Dvakrát se hrálo na přání divadelníků, kteří velmi dbali na to, aby všichni co nejlépe viděli na loutky a slyšeli doprovodný komentář (nepoužívají mikrofon, zvukový hlas prý musí stačit).

*Před začátkem
(vlevo) a Jan Kvapil*

Martin Kuriš

*Na pódiu se právě setkávají námořník
a titulní Navarana*

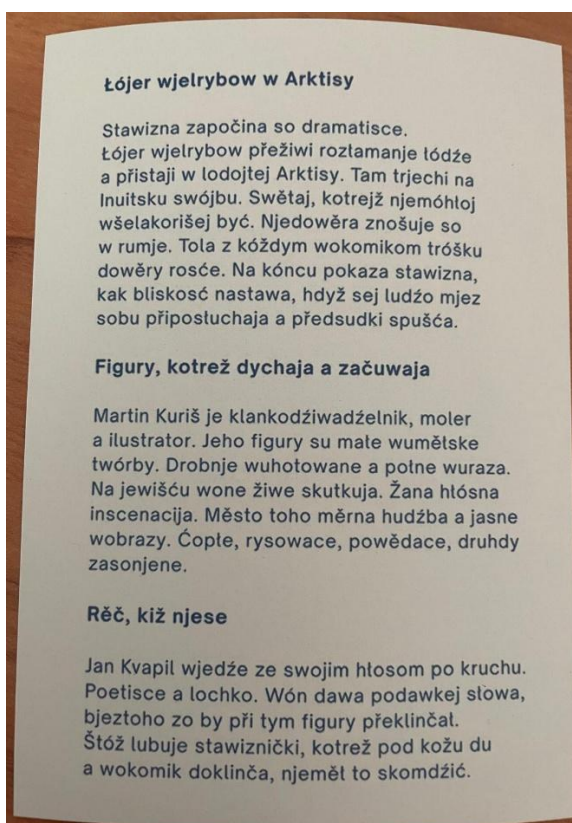
Aula gymnázia se divadelníkům zamlouvala.

Závěrečný potlesk

*Vedoucí Witaj dr. Beata Brėzanowa
vzývá prostřednictvím drobných dárků
hosty ke studiu základů lužické srbštiny.*

*Propagační letáček...
připravil.*

...diváky dopředu také zlehka

Diese Maßnahme wird mitfinanziert durch Steuermittel auf der Grundlage des vom Sächsischen Landtag beschlossenen Haushalts.

Chorvatsko, Daruvarsko

Září

Tereza Vlček Klímová

Svět na dlani díky virtuální realitě

Moderní technologie nabízejí školám stále nové možnosti, jak dětem přiblížit učivo jinak než prostřednictvím učebnic a školní tabule. Jednou z nich je virtuální realita, díky níž se žáci mohou vydat do různých historických období, navštívit místa, o kterých se učí v zeměpise, sledovat přírodní procesy nebo si procvičovat cizí jazyky v konkrétních situacích, například na letišti, v restauraci či v ulicích historického města. Právě tyto možnosti stály u zrodu projektu České základní školy Jana Amose Komenského v Daruvaru **Svět na dlani díky VR (Svijet na dlanu uz VR)**, který jsme připravily společně s kolegyněmi Tanjou Koči Valdgoni a Miroslavou Veltruski, a reagovaly jsme tak na výzvu Ministerstva vědy, školství a mládeže v Chorvatsku.

Projekt byl určen žákům 5. až 8. tříd a od začátku jsme jej koncipovaly tak, aby se do něj mohli zapojit učitelé různých předmětů. Virtuální realita tak našla své místo nejen v dějepise, zeměpise, chemii či biologii, ale také ve výuce češtiny, chorvatštiny, angličtiny a němčiny, informatiky nebo výtvarné výchovy. Vedle nových znalostí měl projekt přispět také k rozvoji digitální gramotnosti, kritického myšlení, kreativity, komunikačních a sociálních dovedností a týmové spolupráce.

Velkou radost nám přinesla zpráva, že náš projekt ve výzvě uspěl a škola na jeho realizaci získala 2 200 eur. Díky získaným prostředkům bylo možné investovat do VR techniky, potřebných licencí a vzdělávání pedagogů, kteří se s možnostmi jejího využití ve výuce postupně seznamují.

Důležité přitom je, že projekt nekončí s jedním školním rokem. Pořízená technika zůstává škole a může být nadále využívána při pravidelné výuce i mimoškolních aktivitách. Zkušenosti získané během projektu tak mohou postupně využívat další učitelé i nové generace žáků.

Svět na dlani díky VR tak otevřel další možnost, jak propojit tradiční výuku s moderními technologiemi, které jsou dnešním dětem velmi blízké, a umožnit jim, aby se z daruvarské školní lavice mohly při poznávání světa vydat téměř kamkoliv.

Zpěvem k moři a k srdci

Pravidelné zkoušky jsou základem práce každého pěveckého sboru, někdy je ale potřeba vystoupit z běžného rytmu a věnovat zpěvu více času a soustředění. Právě takovou příležitost jsme dostali během třídního pěveckého semináře našeho Ženského pěveckého sboru České besedy Daruvar, který se uskutečnil v Kulturně-edukačním centru Svazu Čechů ve Tkonu na ostrově Pašman.

Pod vedením našeho sbormistra a dirigenta Jaroslava Klubíčka jsme se intenzivně věnovali hlasové technice, správnému dýchání, intonaci i práci s jednotlivými hlasy. Zaměřili jsme se také na interpretaci skladeb a rozšiřování repertoáru o nové české a chorvatské písně. Dostatek času nám umožnil pracovat podrobněji než při běžných zkouškách a vracet se k místům, která vyžadovala větší pozornost.

Tkon nám zároveň nabídl něco, čeho při pravidelných zkouškách nebývá mnoho – čas být spolu i mimo zkušebnu. Vedle intenzivní pěvecké přípravy jsme si užili také společné chvíle, rozhovory, koupání v moři i procházky. Pobyt tak byl i příležitostí k odpočinku a stmelení našeho sboru.

Ze Tkonu jsme se vraceli s novými zkušenostmi, novými písněmi v repertoáru a chutí pokračovat v další společné práci.

Rumunsko, Eibenthal

září 2026

Martin Horn

Čeština v Caransebeși pokračuje

Od září jsem převzal výuku českého jazyka také ve městě Caransebeș, kde se česky učí 17 dětí.

Navazuji tak na paní učitelku, která po letech odešla do důchodu. Za dobu svého působení v Caransebeși odvedla spoustu záslužné práce a patří jí za to velké poděkování.

Jsem rád, že můžu na její působení navázat a věnovat se dětem, které mají o češtinu zájem. Těším se na společné učení, povídání, čtení i další aktivity.

Stážistky jsou opět v Eibenthalu

V první polovině září dorazily do Eibenthalu tři stážistky, tentokrát z moravských univerzit.

Věnují se především mimoškolním aktivitám. Přípravují pro děti různé hry a tvoření, vyrážejí s nimi na turistické vycházky a podle potřeby se jim věnují i individuálně. Příležitostně pomáhají také při výuce ve škole. Podílejí se na nácviu písniček, tanců a programu na krajauské akce.

Jejich přínos spočívá především v čase, který mohou dětem věnovat, a v nových nápadech a podnětech, které přinášejí. Stáž potrvá do konce tohoto semestru.

Srbsko, Kruščice, České Selo, Bela Crkva, Vršac, Gaj

Září 2026

Alena Havlová

Varadinské mosty kultury a kulturní večer v Kruščici (18. 9. – 20. 9. 2026)

Česko-srbská beseda Petrovaradin u příležitosti každoročních *Varadinských mostů kultury* uspořádala výstavu s názvem *Čeští dobrovolníci v srbské armádě během první světové války* v prostorách Archivu Vojvodiny v Novém Sadu. Projekt se uskutečnil za finanční podpory Správy pro kulturu města Nového Sadu, Ministerstva zahraničních věcí a Národní rady české národnostní menšiny. Slavnostního zahájení se v krojích zúčastnili také členové Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva Karlovarského kraje. Třiatdvacetičlenná delegace přijela do Srbska v rámci návštěvy českých krajanských komunit v srbském a rumunském Banátu. Zastupovali ji představitelé vietnamské, ruské, ukrajinské, maďarské, srbské, mongolské a romské menšiny a Egerlandští Němci. V Srbsku navštívili kromě Nového Sadu také Českou besedu v Kruščici, kde se rovněž představili kulturním vystoupením.

Bicykliáda česko-srbského přátelství (20. 9. 2026)

V neděli 20. září 2026 se uskutečnil už 15. ročník Bicykliády česko-srbského přátelství. Devítikilometrová trasa z Bele Crkve do Českého Sela přilákala účastníky všech generací – od nejmenších dětí až po seniory. Oblíbená akce se za patnáct let stala jednou z tradičních příležitostí k setkávání Čechů a Srbů v Bele Crkvi. Hlavním organizátorem byla Škola Plus. Akci podpořily Velvyslanectví České republiky v Bělehradě, Ministerstvo zahraničních věcí ČR, město Bela Crkva, Národní rada české národnostní menšiny, Červený kříž, Foto Fleš a další soukromí podporovatelé. Bicykliáda propojuje propagaci české kultury v Srbsku se zdravým pohybem, a především s aktivní účastí lidí napříč generacemi. Součástí letošního programu bylo také vyhodnocení výtvarné soutěže. K úspěchu akce přispívá nejen podpora partnerů a sponzorů, ale především nadšení účastníků, kteří se na Bicykliádu každoročně vracejí.

Den Čechů v Temešváru (25. – 27. 9. 2026)

Den Čechů v Temešváru, pořádaný rumunskou stranou u příležitosti svátku svatého Václava, spojil české spolky, školy a jednotlivce z Rumunska s hosty z České republiky i českou komunitou ze Srbska. Z Česka přijel například duchovní Martin Davídek z litoměřické diecéze, za českou komunitu v Srbsku se zúčastnili Češi z Vršce. Přítomna byla také slovenská menšina z Rumunska a se svým hudebním vystoupením vystoupili Srbové z rumunské Svinice. Důležité je právě propojení Čechů v Banátu a jejich přátel napříč hranicemi. Temešvár a Vršac jsou geograficky

blízko a podobná setkání vytvářejí prostor pro kontakty mezi komunitami, které žijí v různých zemích, ale spojuje je společný zájem o českou kulturu a tradice. Program nabídl duchovní slovo, zpěv, folklorní tance, recitaci i společné občerstvení.

Libuše ožila v dětské dílně České besedy Vršac (26. 9. 2026)

V sobotu 26. září 2026 se v České besedě Vršac uskutečnila dětská výtvarná dílna, kterou iniciovala Tereza Stamenković Klepaček. Dílna je součástí několikaletého projektu Staré pověsti české v Srbsku, v němž se děti seznamují s českými pověstmi prostřednictvím kresby, malby, dramatizace a četby českých textů. Projekt je určen dětem, které se učí česky, ale také dalším zájemcům z řad veřejnosti. Program připravený k Evropskému dni jazyků byl tentokrát věnován pověsti o kněžně Libuši. Děti si vyrobily vlastní loutky podle postav z příběhu a potom s nimi sehrály krátké loutkové představení. Při přípravě pracovaly s českými slovy a motivy z pověsti a samy rozhodovaly, jak jednotlivé postavy a scény představí.

Projekt tak dětem umožňuje poznávat české pověsti přímo při práci s českým jazykem. Po Libuši budou v dalších dílnách následovat další příběhy ze Starých pověstí českých.

Svatý Václav v Gaji (28. 9. 2026)

Slavení svátku svatého Václava patří k nejstarším tradicím Čechů v Gaji. Právě svatému Václavu zasvětili zdejší čeští katolíci svůj kostelík a jeho svátek je každoročně příležitostí k setkání českých besed a spolků z celého Srbska. Do Gaje přijíždějí také hosté z českého velvyslanectví v Bělehradě, učitelé češtiny i děti z okolních škol, které se český jazyk učí. Po setkání hostů následuje svatováclavská jízda, při níž přijíždějí koňské povozy z okolních obcí. Průvod je nejen tradiční součástí slavnosti, ale také její velkou atrakcí – zejména pro děti. Po jízdě následuje mše svatá v českém a srbském jazyce, při níž zaznívají také české písně. Slavnost pak pokračuje v sále pravoslavného domu společnou večeří. Svatováclavská slavnost v Gaji přitahuje také pozornost médií. Mezi hosty byla v minulosti například i šéfredaktorka Radia Prague International. Pravidelně o slavnosti informují média z regionu, zejména TV Pančevo a České mediální centrum, které z akce připravují reportáže v českém jazyce.

Oslava svatého Václava v Kruščíci, mše svatá s biskupem (28. 9. 2026)

Farní společenství v Kruščíci si 28. září připomnělo svátek svého patrona, svatého Václava, českého knížete a mučedníka. Slavnost se konala v místním kostele za účasti věřících z Kruščice i okolí. Slavnostní mši svatou sloužil zrenjaninský biskup mons. Mirko Štefković. V úvodu pozdravil shromážděné věřící a připomněl víru, kterou si čeští předkové v Kruščíci uchovali a předávali dalším generacím. V závěru zdůraznil, že hodnotu lidského života neurčuje majetek ani společenské postavení, ale především dobro, které člověk během svého života vykoná, a vztah k druhým lidem.

